

Bruselj, 8. november 2024  
(OR. en)

15031/24

JEUN 270  
SOC 793  
EMPL 543  
AGRI 768  
SUSTDEV 118  
EDUC 403

**DOPIS**

---

|              |                                                                                                                           |
|--------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Pošiljatelj: | Generalni sekretariat Sveta                                                                                               |
| Prejemnik:   | Odbor stalnih predstavnikov/Svet                                                                                          |
| Zadeva:      | Spreminjajoči se demografski trendi, ki ustvarjajo priložnosti za mladino na podeželju<br>– <i>orientacijska razprava</i> |

---

V prilogi vam pošiljamo referenčni dokument predsedstva, ki bo podlaga za orientacijsko razpravo na seji Sveta za izobraževanje, mladino, kulturo in šport 25. in 26. novembra 2024.

**Spreminjajoči se demografski trendi, ki ustvarjajo priložnosti za mladino na podeželju**

orientacijska razprava

Demografske trende v Evropski uniji vse bolj opredeljuje staranje prebivalstva, pri čemer se številne države članice soočajo z depopulacijo, zaradi česar se na teh območjih povečuje pomanjkanje delovne sile. Te spremembe močno vplivajo na naše družbe, tako na sedanje kot prihodnje generacije, ter vplivajo na konkurenčnost, odpornost in splošno blaginjo EU.

Demografske spremembe močno vplivajo tudi na teritorialno, ekonomsko in socialno kohezijo, vključno s sodelovanjem med generacijami, pri čemer se nekatere države članice in regije soočajo z več izzivi kot druge.

Podeželske regije po vsej EU so vse bolj izpostavljene tem korenitim demografskim spremembam. Čeprav depopulacija ni edinstvena za podeželska območja, te demografske spremembe nesorazmerno vplivajo na take regije, in zlasti na mlade. V povprečju imajo podeželska območja bistveno starejše prebivalstvo v primerjavi z mestnimi središči in verjetneje je, da se bodo soočala z upadanjem prebivalstva. V primerjavi z mestnim prebivalstvom je za podeželsko prebivalstvo skoraj dvakrat večja verjetnost, da bo prebivalo na območju, kjer se zmanjšuje število visoko usposobljenih in mladih delavcev<sup>1</sup>. Poleg tega obstaja nevarnost, da se regije, ki se soočajo s staranjem prebivalstva, nizko stopnjo izobrazbe in znatnim odhodom mladih, znajdejo v „pasti nerazvoja talentov“, kar zmanjšuje njihovo sposobnost za izgradnjo trajnostnih gospodarstev<sup>2</sup>. Zato je ustvarjanje spodbudnega okolja, ki mlade spodbuja, da ostanejo na podeželju, bistvenega pomena za ohranjanje in razvoj teh regij.

---

<sup>1</sup> Delovni dokument služb Komisije, *spremní dokument k* Sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, Dolgoročna vizija za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040, SWD(2021) 166 final.

<sup>2</sup> Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah, (COM(2023) 32 final).

Mladi ne predstavljajo le sedanosti in prihodnosti naših družb, temveč so tudi nepogrešljivo gonilo napredka. Prinašajo inovativne zamisli, nove perspektive in dinamiko, ki so bistveni za reševanje zapletenih izzivov današnjega sveta. Prisotnost, inovativnost in vitalnost mladih lahko ustvarijo nove priložnosti in uspešno lokalno okolje ter prispevajo k večji uspešnosti v teh regijah. Vendar se številne podeželske in oddaljene regije v Evropski uniji soočajo z velikimi demografskimi izzivi, kar zmanjšuje vpliv in rast mladih v njihovem lokalnem okolju.

Upadanje delovno sposobnega prebivalstva na podeželskih in manj razvitih območjih ovira rast in neposredno vpliva na konkurenčnost Evrope, kar ogroža ekonomsko, teritorialno in socialno kohezijo EU. Ker se delovna sila zmanjšuje, podeželske regije vse težje privabljajo naložbe in ohranjajo gospodarsko rast. Ker se mladi odseljujejo s podeželja, te regije nimajo potrebnega človeškega kapitala in nadarjenih posameznikov za spodbujanje inovacij in razvoja, kar še zaostčuje že obstoječe izzive. Sporočilo Evropske komisije z naslovom Izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah ponuja strateške smernice za obrnitev tega trenda s preoblikovanjem teh regij v živahna gospodarstva, ki temeljijo na talentih. Ključnega pomena za ta prizadevanja je celostni pristop, ki se osredotoča na diverzifikacijo zaposlitvenih možnosti, razvoj talentov, izboljšanje kakovostnega izobraževanja in usposabljanja ter povečanje privlačnosti podeželskih območij za življenje, učenje in delo. Te strategije, podprte s kohezijsko politiko in sredstvi EU, so bistvene za zagotavljanje trajnostnega razvoja podeželskih regij in ohranjanje konkurenčnosti evropskega gospodarstva.

Pomembno je upoštevati, da demografske spremembe na podeželskih območjih ne vplivajo le na gospodarstvo, temveč močno tudi na družbeno strukturo teh skupnosti. Mladi v teh regijah se lahko soočajo z večjim tveganjem socialne izključenosti in izoliranosti ter omejenim dostopom do kakovostnega izobraževanja, usposabljanja in zaposlitvenih možnosti, do socialnih in zdravstvenih storitev ter zemljišč, pri čemer je bolj verjetno, da bodo nezadostno zastopani pri odločanju. Ta vprašanja lahko skupaj z geografsko izoliranostjo nekaterih podeželskih območij povečajo socialno in ekonomsko izključenost ter oslabijo sposobnost skupnosti, da se dolgoročno ohrani. Vendar imajo lahko tudi skupnosti, enak dostop do visokokakovostnega izobraževanja in lokalne priložnosti v visokošolskem izobraževanju ključno vlogo pri zadržanju mladih in blažitvi demografskih sprememb, kot je beg možganov. Močne vezi v skupnosti, socialna vključenost, lokalna stanovanjska podpora in priložnosti za smiselno udeležbo lahko pomagajo ohraniti udejstvovanje in angažiranje podeželske mladine v njihovih lokalnih regijah<sup>3</sup>. Pri reševanju teh izzivov je bistvenega pomena spodbujanje medgeneracijske pravičnosti in sodelovanja. S spodbujanjem sodelovanja in razumevanja med mlajšimi in starejšimi generacijami lahko zgradimo močnejše in odpornejše družbe. Strategija EU za mlade 2019–2027 ter njena evropska cilja mladih št. 3 in 6 poudarjajo pomen spodbujanja vključujočih družb in ustvarjanja podeželskih območij, kjer lahko mladi v celoti uresničijo svoj potencial in uspevajo na lokalni ravni<sup>4</sup>. Opolnomočenje mladin na podeželju ni bistveno le za njen individualni uspeh, temveč je ključnega pomena za obrnitev demografskega upada in oživitve podeželskih območij. Z vlaganjem v njen potencial lahko ustvarimo bolj dinamične, inovativne in trajnostne skupnosti, ki bodo bolje pripravljene na soočanje s prihodnjimi izzivi.

---

<sup>3</sup> Bárta, O. & Moxon, D. (2024). Mladinska konferenca EU EUYD10 v Budimpešti na Madžarskem. Končno poročilo konference. Zenodo.  
<https://doi.org/10.5281/zenodo.13836827>

<sup>4</sup> Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine: strategija Evropske unije za mlade 2019–2027, (2018/C 456/01).

Sporočilo Komisije z naslovom Demografske spremembe v Evropi: nabor orodij za ukrepanje<sup>5</sup> ponuja nabor orodij politik, ki so na voljo državam članicam za obvladovanje demografskih sprememb in njihovega vpliva na družbo in gospodarstvo EU, vključno z njeno svetovno konkurenčnostjo, pri čemer se eden od štirih stebrov osredotoča na mlade. V ta namen bi bilo treba prilagoditi javne politike in podporo na ustrezni ravni, da bi mlade generacije podprli in opolnomočili, da uspevajo, razvijajo svoje spretnosti, imajo boljši dostop do trga dela in cenovno dostopnih stanovanj.

Glede na navedeno naj ministri in ministrice razmislijo o naslednjih vprašanjih za usmerjanje razprave. Vljudno prosimo, da prispevke k razpravi omejite na največ tri minute.

Vprašanja za razpravo:

- Kako bi lahko učinkovito obravnavali demografske trende, ki najbolj vplivajo na mlade, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih?
- Kako bi lahko mlade, ki živijo na podeželskih in oddaljenih območjih, zlasti tiste z manj priložnostmi, opolnomočili, da bi izkoristili svoj neizkoriščen potencial za uspeh na lokalni ravni?
- Kako bi lahko države članice izmenjavale in izvajale najboljše prakse na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter ravni EU, da bi ublažile regionalne razlike in depopulacijo ter preprečile, da bi mladi zapustili ta območja?

---

<sup>5</sup> EUR-Lex - 52023DC0577 - SL - EUR-Lex (europa.eu)